

Služba zaštite

IZVJEŠTAJ O RADU ZAVODA U 1960 GODINI

Kao upravna i operativna ustanova u oblasti zaštite spomenika kulture i prirode Zavod se u 1860 godini bavio poslovima evidencije i dokumentacije spomenika kulture i prirode, pravnom zaštitom, praktičnom konzervacijom i inspekcijom zaštićenih spomenika.

Sadašnja organizaciona struktura Zavoda! je ova: Odsjek za opšte i pravne poslove, Odsjek za arhitektonsko-konzervatorske poslove, Odsjek za likovno-konzervatorske poslove, Odsjek za zaštitu prirode, Referat za zaštitu spomenika NOB-e, Referat za dokumentaciju, Referat za orijentalnu epigrafiku, Referat za arheologiju, i Referat za nadgrobne spomenike.

U Zavodu je zaposleno 20 službenika, dok je ranjom sistematizacijom odobreno 23 radna mesta. Od početka ove godine Zavod stipendira jednog apsolventa arhitekture koji će stupiti na dužnost početkom 1961. godine. Takođe se predviđa da se u Odsjeku za zaštitu prirode zaposli jedan geograf. U nedostatku stalnih stručnih službenika Zavod je bio prinudjen da izvjesne poslove obavlja angažovanjem honorarnih i vanjskih saradnika. Tako su u Arhitektonskom odsjeku honorarno radili dva tehničara i jedan inženjer. Povremeno su angažovani vanjski saradnici i u drugim odsjecima i referatima.

Pored personalnih poteškoća, koje su negativno uticale na rad Zavoda, ovome treba dodati i nedostatak radnih prostorija. Najveći dio službenika (17)

smješten je u tri prostorije Zemaljskog muzeja, dok se prostorije Zavoda nalaze na ukupno šest mesta na raznim krajevima grada.

Pošto je efikasna zaštita spomenika kulture i prirode usko povezana za finansijsku moć Zavoda i organe narodne vlasti, to se je Zavod i ove godine obraćao narodnim odborima opština i srezova tražeći da se u budžetima obezbijede sredstva za konzervaciju spomenika kulture na njihovom terenu. Međutim, ova nastojanja Zavoda najčešće su ostala bez odziva. Finansijska sredstva u 1960 godini, namijenjena zaštiti spomenika, obezbijedili su, u relativno većem iznosu, NOS-a Mostar, Tuzla, i NOS-a Banja Luka, a u manjoj mjeri i NOO-e Iliča i NOO-e Vareš. Pored organa narodnih vlasti, investicionih sredstava i dotacija Zavoda skromnija sredstva obezbjeđivali su i vlasnici spomenika ali sve je to daleko ispod stvarnih potreba. Treba napomenuti da za razliku od ranijih godina, u ovoj godini Zavod nije imao odobrenih investicionih sredstava.

Budžet Zavoda u 1960 godini iznosio je 17,505.100 dinara. Na konzervaciju spomenika kulture i prirode bilo je moguće da se utroši 1,800.000 dinara. Zavod je ovu sumu iskoristio za hitne i spasavalачke radeve na najugroženijim objektima kao i za participiranje u radovima koje su finansirali organi narodne vlasti i vlasnici spomenika.

Rad u Zavodu odvijao se uglavnom preko organizacionih jedinica te čemo ga iskazati po sektorima.

I. ARHITEKTONSKI ODSJEK

Od marta ove godine poslove su u ovom odsjeku honorarno obavljali vanjski saradnici a po potrebi i službenici drugih jedinica. Radi toga plan u potpunosti nije mogao biti ostvaren.

— Tokom godine nastavljeni su i završeni ranije započeti radovi na izmjeni već dotrajalih stubova u trijemu Ferhadije džamije u Banjoj Luci. Investiciona sredstva, za ovaj konzervatorski zahvat u ovoj godini, iznosila su 2,200.000 dinara, dok su radovi koštali 3,300.000 dinara. Radovi u ovoj godini obavljeni su u vrijednosti 880.000 dinara, od čega je NOO-e Banja Luka dao 500.000 dinara a ostalo Zavod.

— Izrađen je investicioni program i predračun konzervatorskih radova na starim gradovima u Doboru i Maglaju, te je u tu svrhu izvršeno i tehničko snimanje objekata.

— Za pet najznačajnijih objekata u Jajcu (Stari grad, Medved kula, Travnička kapija, Mitrej i katakombe) sačinjen je, revidiran i odobren investicioni program konzervacije u ukupnom iznosu od 17,000.000 dinara.

— Sredstvima NOS-a Tuzla, u visini 700.000 dinara, izvršeno je prepokrivanje crkve manastira Tavne.

— Na Subašića kući u Sarajevu izvedeni su konzervatorski radovi u vrijednosti od 40.000 dinara. Sredstva je dao Zavod, a manje intervencije obavljene su na turbetima u Bjelosavićima i Praći.

— Sa participacijom Zavoda u visini 52.000 dinara završeni su radovi na spasavalачkim zahvatima na stambenoj kući u kompleksu »Bogovine« kod Stoca.

— Prilikom ekipnog evidentiranja spomenika kulture u bazenu Trebišnjice, koji se potapa akumulacionim jezerom, tehnički je snimljeno 12 arhitektonskih objekata i sačinjen izvještaj o zaštitnim mjerama na njima.

— Izvršeno je tehničko snimanje starog grada u Starom Slanom, a u Višegradu, Dobrunu i Rudom snimanje 8 raznih objekata stavljenih pod zaštitu države i evidentiranih kao spomenik kulture. Takođe su snimljeni svi zaštićeni objekti na području grada Zenice.

— U Zavodu je radeno na popuni, kartona zaštićenih spomenika, sredivanju fototeke i planoteke, reviziji rješenja o stavljanju pod zaštitu za 175 objekata, izradi investicionog programa za opravku starog mosta u Plandištu kod Iliča, nadopuni programa adaptacije turističkog doma u Zavali, studiji uređenja Počitelja i spasavanju arhitektonskih kompleksa manastira Dobrićeva i Arslanagića mosta.

II. LIKOVNO-KONZERVATORSKI ODSJEK

Poslove su obavili službenici odsjeka, a u određenim slučajevima angažovani su i vanjski saradnici, dok je poslove konzervacije zidnih slika u Zavalji uglavnom obavila ekipa Saveznog instituta za zaštitu spomenika kulture.

— Rad na poslovima restitucije kulturnih dobara iz Austrije. U vezi s tim obavljena su službena putovanja po mjestima istočne, sjeverne i zapadne Bosne i Hercegovine, te dati predloži i primjedbe na restitucione zahtjeve iz 1948. godine.

— Jedan službenik učestvovao je u ekipnom rješavanju ugroženog područja u dolini Trebišnjice. Prikupljeni materijal je obraden u vidu elaborata koji je dostavljen hidrocentrali »Trebišnjica«, a sadrži program i predračun spasavalačkih radova na spomenicima kulture.

— Terenska evidencija spomenika etnografije na području Imljana. Snimljena su tehnički dva domaćinstva i jedna crkva brvnara.

— Evidencija umjetničkog materijala iz sastava crkvenog inventara i privatnog posjeda u Kožuhama, Kotorском i Modrići.

— Prikupljeni su podaci o starim topovskim cijevima lociranim uz obalu u Neumu i sačinjen je program njihovog prenosa na stare gradove u Hercegovini.

— U Lomnici su prikupljeni podaci o stanju crkve, živopisa, i umjetničkog inventara za izradu stručnog elaborata konzervatorskog zahvata na objektu u cjelini.

— U svrhu dobijanja jasnijeg uvida u predstojeće spasavalačke radove na živopisu crkve u Dobrićevu izvršeno je probno skidanje 1 m² živopisa.

Izvršeni su radovi preventivne konzervacije živopisa u crkvi u Trijebnju i sačinjen predračun i program budućih petogodišnjih radova, u ovoj crkvi.

— Ekipa Saveznog instituta za zaštitu spomenika kulture uz saradnju stručnog osoblja Uprave u Mostaru i jednog službenika Zavoda nastavila je prošlogodišnje radove na konzervaciji živopisa u zavalskoj crkvi.

— Komisija je pregledana i sačinjen je elaborat o konzervaciji zidnih slika u Miščinoj džamiji u Sarajevu.

— U apsidalom prostoru manastirske crkve u Ozrenu prekopirana je freska »sv. Oca Kirila« sa potpisom slikara Strahinje iz Budimlja.

— U uredu rađeno je na konzervaciji ikone »Dejzis« koje je obavljeno u priručnoj radionici Zavoda; na prednacrtu republičkog Zakona o zaštiti spomenika kulture, na programu i predračunu izložbe »Spomenici kulture i njihova zaštita«; na prikupljanju osnovnih podataka o srednjovjekovnim gradovima u Republici; na obradi o zaštićenim spomenicima (124); na pisanju legendi za fotografije koje su u toku godine snimljene na terenu; na elaboratu »Problemi zaštite spomenika kulture u BiH«, za potrebe republičkog Savjeta za kulturu; na elaboratu; »Prijedlozi za unapređenje službe zaštite u BiH«, za potrebe Izvršnog vijeća NR BiH; na elaboratu spasavalačkih mjera na manastiru Dobrićevu i živopisu crkve u Trijebnju; na pripremi elaborata o spomenicima kulture čiju konzervaciju treba da preuzme Savezni institut za zaštitu spomenika kulture, a iz sredstava saveznog budžeta; na prijedlogu za dodjelu pomoći Saveznom fonda za unapređenje kulturne djelatnosti (akcija Istok—Zapad); na izvještaju i utrošenim sredstvima na spomenicima u periodu 1945—1960; na izradi programa za polaganje stručnih ispita za zvanje iz konzervatorske struke; na nacrtu pravilnika o podizanju umjetničkih i drugih javnih spomenika; na planu budžetskih investicija Zavoda za 1961. godinu; na pisanju teksta i izboru fotografija za propagandno-popularnu publikaciju Zavoda na temu »Šta je spomenik kulture«; na tekstovima za reklamne panele i letke određenih spomenika kulture i prirode; na poslovima organizacije izložbe »Minijature u Jugoslaviji«; na izradi dosjeva konzervatorskih radova na ornamentici Aladže džamije u Foči i na prikupljanju podataka o radu pojedinih referata u 1959. godini. Službenici ovoga Odsjeka učestvovali su na Savjetovanju o zaštiti spomenika etnografije u Čačku na Savjetovanju Društva etonografa u Čačku i na Saveznom savjetovanju o izvozu predmeta umjetničke prirode u Beogradu. Jedan službenik boravio je 3 mjeseca na stručnom usavršavanju u konzervatorskim radionicama u Beogradu.

III. REFERAT ZA ZAŠTITU ARHEOLOŠKIH SPOMENIKA

Referat za zaštitu arheoloških spomenika vodi arheolog-konzervator. S Obzirom da je arheolog došao na ovaj posao početkom godine, to je izvjestan dio vremena posvećen njegovoj studiji problematike Referata i službe zaštite. U toku godine urađeni su slijedeći poslovi, a obavljeni su ponekad uz saradnju vanjskih saradnika, službenika Zemaljskog muzeja.

— U devet slučajeva izvršeni su spasavalački radovi na ugroženim nalazištima te je izvršena evidencija nalaza i organizованo njihovo pohranjivanje (Olov, Neum, Srebrenica, Bijeljina).

— Posjećena su arheološka radilišta u Potočanima, Brezi, Višićima, Iliđi, Vrućima i Bobovcu.

— Obavljeno je proljetno i jesenje čišćenje krovova i vegetacije na rimske vili u Mogorjelu.

— Obavljeno je raščišćavanje ruševina Doborkule kod Modriče.

— Učestvovanje u ekipnom evidentiranju srednjovjekovnih spomenika u Popovom Polju i arheoloških u bazenu Trebišnjice, te oko Kakanja i Kr. Sutjeske.

— Izvršeni su pripremni radovi na konzervaciji u 1961. godini starog grada Srebrenika koji će se obaviti sredstvima SNO Tuzla u visini od 700.000 dinara.

— U toku godine rađeno je na iznalaženju sredstava za konzervaciju grada Bobovca kod Vareša. Sredstva u visini od 260.000 dinara dao je NOO Vareš, to je obavljena I etapa radova na raščišćavanju šuta i konzervaciji ovoga važnog srednjovjekovnog grada.

— Referent je radio i na pravnoj zaštiti arheoloških spomenika (stavljeni su pod zaštitu 4 lokaliteta); na izdavanju dozvole za arheološko iskopavanje i na popunjavanju kartoteke arheoloških iskopavanja u 1959. godini, kao i na sličnim poslovima,

IV. REFERAT ZA ZAŠITU STEĆAKA

Ovaj referat vodi direktor Zavoda,
— Obavljen je ekspertno evidentiranje nadgrobnih spomenika (stećaka) u Popovom Polju; na području Ubosko-Vlahovići-Premilovo Polje; u dolini rijeke Trebišnjice koja će se potopiti akumulacionim jezerom; na području Jabuka, Mrežice, Foča i Goražde, te na jednom dijelu Treskavice planine, zatim u Bitunjoj kod Stoca, u okolini Ljubinja, te na liniji Vlahovići-Borkovići.

— Evidentirane su stare jevrejske nekropole u Doboju, Travniku i Mostaru.

— Obavljeni su pripremni radovi na uređenju nekropole u Vrutcima kod Vrela Bosne, a zatim i prva etapa uređenja nekropole. Tom prilikom naišlo se na ostatke starije građevine, te su radovi prekinuti dok se ne obave istraživačka iskopavanja.

— Izvršena je etapa uređenja nekropole u Boljnim i izrađen plan rada na uređenju nekropole Crnac na Butmiru.

— Pored toga radeno je na sredivanju podataka sa terena i pisanju evidencionalnih listova; izrađen je pregled svih aktivnosti na zaštiti i proučavanju stećaka od Oslobođenja do danas, uz bibliografske podatke; kompletirane su figuralne predstave na najstarijim nišanima; napisana je radnja informativno-propagandnog karaktera na temu stećaka u BiH koja je zamisljena kao uvod knjizi arheologa W. Fursta iz Londona, koja će se štampati na engleskom jeziku, a takođe referent je obavio 115-dnevno studijsko putovanje u Italiju i Francusku (južnu).

V. REFERAT ORIJENTALNE EPIGRAFIKE

Ovaj referat vodi jedan konzervator koji u isto vrijeme vodi i referat evidencije i dokumentacije.

— U Podgrabu kod Prače evidentirani su stari nišani i natpisi na njima.

— Popisana je biblioteka orijentalnih rukopisa Siradža Korkuta u Docu kod Travnika, u kojoj se nalazi 300 starih i vrlo vrijednih orijentalnih rukopisa.

— U toku konzervacije starog grada Bobovca evidentirani su turski dokumenti (12 komada), koji go-

vore o posjedima posade Bobovca u turskom dobu.

— U svrhu pribavljanja komparativnog materijala o sarajevskim, tzv. »skopljanskim« nišanima referent je boravio u Skopju i Tetovu.

— Rađeno je na intervencijama po pitanju spašavanja; ugroženih nadgrobnih spomenika, — na čišćenju natpisa o pogibiji braće Morića, čija se ploča nalazi u dvorištu Vekil-Harč džamije u Sarajevu i na sekretarskim poslovima u redakciji Naših starina.

VI. ODSJEK ZAŠTITE SPOMENIKA NOB-e

U ovom odsjeku obavljeni su ovi poslovi:

— Prikupljeni su materijali i podaci o spomenicima NOB-e na planini Kozari u svrhu kompletiranja elaborata za rekonstrukciju važnijih objekata. Rad je obavljen sa vanjskim saradnicima.

— Vanjski stručni saradnici radili su u toku godine na prikupljanju podataka na terenu NOO-e Ilijaš.

— Na terenu NOO-e Drvar prikupljeni su podaci o nekim spomenicima koji su predviđeni za zaštitu.

— Izrađen je predračun i prijedlog uređenja groblja žrtava fašističkog terora na Vracima kod Sarajeva.

— Prikupljeni su podaci o važnijim, lokacijama i događajima na »Zaštićenom području Sutjeske«, radi izrade elaborata za njihovo obilježavanje i uređenje, i učestvovanje u radu Upravnog odbora »Zaštićenog područja Sutjeske«.

U uredu je rađeno na kompletiranju podataka i izdavanju 124 rješenja o zaštićavanju značajnih spomenika NOB-e; na prijemu i procjeni; tehničkih elaborata; na traženju katastarskih elemenata, od svih NOO-a; na sredivanju tih podataka; iskopirano je na paus nekoliko geodetskih situacionih planova pojedinih lokaliteta; izrađena je zidna karta Kozare u razmjeru 1 : 50.000; putem literature nadopunjeni su podaci o spomenicima NOB-e; napisan je referat: »Spomenici NOB-e u BiH za potrebe Glavnog odbora Saveza boraca NOR-a NR BiH; rađeno je na popunjavanju kartona zaštićenih objekata; sačinjen je popis umjetničkih spomenika NOR-a, s kraćom legendom; takav spisak izrađen je za sve spomenike NOB-e na terenima NOO-e Bihać, Bos. Petrovac, Drvar i, Kozara; dati su kraći podaci o spomenicima NOB-e na važnijim saobraćajnim relacijama u Republici u cilju izrade letaka; učestvovanje u organizaciji »Nedjelje muzeja« koja je imala težište na spomenicima NOB-e te na drugim sitnijim poslovima.

VII. REFERAT ZA EVIDENCIJU I DOKUMENTACIJU

— Broj kartona zaštićenih spomenika u ovoj godini uglavnom nije povećan jer se čekalo na zaključke Savjetovanja konzervatora po ovom pitanju koje će se održati krajem godine. Vršena je samo nadopuna već postojećih kartona.

— Zavod sada ima 3670 fotografija koje su katalogizirane i inventarisane, a u sporednoj evidenciji nalazi se još 1200 fotografija. U svemu, uračunavši i

fotografije kod pojedinih referata, Zavod ima oko 6.000 fotografija.

— Vršeno je razvrstavanje isječaka iz štampe o spomenicima i prirodnim rijetkostima, te davanje podataka iz Evidencije referentima i strankama; sudjelovanje je u raznim komisijama i rađeno je na pregledu komisionih radnji u Sarajevu.

VIII. BIBLIOTEKA

— U toku godine biblioteka je povećana za 216 knjiga i 269 novih brojeva periodike. Jedan veći dio dobijen je zamjenom za zavodske publikacije. Danas biblioteka ima 1665 knjiga i 1235 brojeva periodike.

— Rađeno je na evidentiranju inventara privatnih biblioteka u Sarajevu i samostanskih biblioteka u Livnu, Fojnici, Sutjesci, Petričevu, Trapistima, Tolisi

i Plehanu. Takođe su uzeti podaci o vrsti i stepenu ugroženosti knjiga u ovim bibliotekama i preduzimeće mjere za njihovu zaštitu.

— Rađeno je na izdavanju knjiga, zamjeni edicija, raspačavanju zavodskih publikacija, korišćenja oštećenih primjeraka, inventaru itd.

IX. ODSJEK ZA ZAŠTITU PRIRODE

— Konzervatorski radovi na Carskom hrastu kod Travnika započeti u 1959 godini, nastavljeni su tako da su očišćene grane i deblo od truleži, pojedini dijelovi premazani katranom a otvor zatvoreni daskama.

— Izrađen je program rada koji predviđa stavljanje čeličnih obruča na stablo gigantske koščele u Gabeli na kojoj se predviđaju konzervatorski radovi.

— Odsjek je i dalje nastavio sa aktivnošću na zaštiti prašumskog rezervata Perućice, te je u tom nastojanju održano nekoliko sastanaka i konsultacija na kojima je zaključeno da se ovaj rezervat sačuva od nepoželjne eksploatacije.

— U toku godine revidiran je i odobren program elektrifikacije pećine Vjetrenice 1 adaptacije manastirskog konaka u turistički objekat, te je zatim uslijedilo savjetovanje po pitanju uređenja svih spomenika kulture i pećine u Zavalji.

— Evidentirane su prirodne rijetkosti i ljepote u bazenu Trebišnjice koji se potapa, te je o tome izvještena hidrocentrala »Trebišnjica« kako bi se preduzele potrebne zaštitne i ispitivačke mјere.

— Izvršeni su terenski radovi na Zelengori (u vezi uređenja Perućice), Plješivici (u zajednici sa predstavnicima Hrvatske) u okolini Počitelja po pitanju ozeljenjavanja ovog istorijskog grada, i obavljena je terenska demonstracija splavom niz Drinu, sa saradnicima Instituta za zaštitu prirode u Beču.

— U uredu je rađeno na elaboratu o našim prirodnim rezervatima,

Poklanjana je znatna pažnja zaštite voda, te su učinjeni naporci za pročišćavanje odpadnih voda u Varešu; stavljen je pod zaštitu 11 novih objekata prirodnih rijetkosti; razmatrana je mogućnost stavljanja pod zaštitu izvora Crni Guber kod Srebrenice; učestvovanje na Savjetovanjima po pitanju zaštite prirode u Varešu; Titogradu i Beogradu; u cilju agitacije i propagande prikazivani su u toku 4 večeri filmovi iz aktuelne tematike; kao i na drugim poslovima koji se javljaju u oblasti pravne i praktične zaštite prirode.

X. REFERAT ZA PRAVNE POSLOVE

Obavljeni su glavni poslovi iz djelokruga rada ovog referata.

— Pravni propisi na kojima je rađeno: Zaključak privremene unutrašnje organizacije i sistematizacije radnih mjesta u Zavodu; Rješenje o položajnim platama službenika Zavoda; Nacrt republičkog zakona o zaštiti spomenika kulture, prednacrti pravilnika o uvodenu registru spomenika kulture, o vrstama arhivskog i bibliotečkog materijala koji treba registrovati, o načinu prijavljivanja predmeta muzejskih ustanova, galerija, arhiva i biblioteka radi registrovanja; Predlog programa posebnog dijela stručnog ispita za zvanje konzervatora-tehničara i konzervatora; prikupljanje materijala za izradu teza za propise o tehničko-zaštitnim mjerama u oblasti zaštite spomenika kulture i teza za nacrt zakona o zaštiti spomenika prirode.

— Rad na formularima rješenja za izdavanje dozvola za arheološka iskopavanja i rješenja o utvrđivanju spomeničkog svojstva i upisa u registar; rad na šemi predmeta, upravnog postupka itd.

— Radeno je i na predmetima: restitucija kulturnih dobara iz Austrije; anketa Saveznog instituta za zaštitu spomenika kulture; izdavanje dozvola za izvoz stvari u inostranstvo; sudski spor Mogorjelo; eksproprijacija zemljišta radi proglašenja arheoloških radova na Mogorjelu; intervencije u slučajevima nepridržavanja zakonskih propisa o oštećivanju spomenika; konkretna rješenja i žalbe; pravna mišljenja po konkretnim slučajevima referentima pojedinih sektora i drugi poslovi iz pravne problematike Zavoda.

— Vršena su konsultovanja sa pravnom službom Saveznog instituta, Zavoda za zaštitu spomenika kulture Srbije i Konzervatorskog zavoda Hrvatske glede izrade dopunskih propisa za sprovođenje Zakona o zaštiti spomenika kulture.

XI. OPŠTI ODSJEK

— Administracija Zavoda u protekloj godini do 1. XII 1960 godine, primila je ukupno 3.095 predmeta, od kojih je pod osnovnim brojem zavedeno 1169 predmeta.

— Pored redovnih poslova na prijemu i odpremi dnevne pošte, ovaj odsjek je izvršio 68 rješenja, 8 ugovora i 322; ostala predmeta.

— Računovodstvo je primilo 592 predmeta.

— Fotograf Zavoda radio je na snimanju spome-

nika kulture na terenu, te na praćenju procesa konzervatorskih radova na spomenicima na terenu i u konzervatorskoj radionici Zavoda. Zato je njegov izvještaj iscrpljen u izvještajima organizaonih jedinica Zavoda.

— Ekonomat Zavoda je nabavio materijal u vrijednosti 882.412 dinara, te je u magacinsku knjigu uvedeno novih 732 stavke.

XII. OSTALI OPŠTI POSLOVI

U toku godine rađeno je na ocjenjivanju i prevođenju službenika; na raspisivanju konkursa za upražnjena mjesa u ustanovi; na nacrtu republičkog Zakona o zaštiti spomenika kulture; na pripremi Savjetovanja o registrovanju, evidenciji i dokumentaciji spomenika kulture u Dubrovniku, i na drugim Savjetovanjima kao što je Savjetovanje Turističkog saveza BiH, (u vezi s tim izrađeni su cestovni znaci i letci za pojedine spomenike kulture), »Forumi oslo-

bodenja« po pitanjima uredaja staroga grada Počitelja i problematike spomenika NOB-e; učešće u radu Urbanističkog savjeta NRBiH itd.

Zavod je radio na pripremanju i štampanju VII broja časopisa »Naše starine«; popularno propagandne publikacije na temu »Šta je spomenik kulture«, a saradivao je na izdavanju informativnog »Biltena«, Društva konzervatora Jugoslavije, kao i na drugim poslovima javnog i društvenog karaktera.